

Jan Charytański

"Jeses von Nazaret : zwanzig biblische Katechesen", Albert Höfer, Salzburg 1969 : [recenzja]

Collectanea Theologica 40/2, 209-210

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jest doprawdy godzien podziwu i naśladowania. Problem poruszony przez niego otwiera nowe horyzonty, ale jednocześnie może prowadzić i na bzdrosza. Jedynie ten obiektywny, rzeczowy ton dyskusji może przynieść prawdziwe owoce.

Ten sam problem wyobcowania katechezy z życia stoi również przed katechetami w Polsce. Wydaje się więc, iż wszyscy profesorzy katechetyki i katecheci powinni zapoznać się z omawianą pozycją.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Albert HÖFER, *Jesus von Nazaret. Zwanzig biblische Katechesen*, Salzburg 1969, Otto Müller Verlag, s. 102.

Wszyscy zdajemy sobie doskonale sprawę, że również na poziomie szkoły średniej powinien znaleźć miejsce w katechizacji Nowy Testament. Jak jednak ustrzec się powracającego zarzutu młodzieży: „to już znamy”? Jak zetknąć młodych ze słowem Bożym, by stało się dla nich naprawdę pokarmem na życie całe? Kierunek właściwej drogi ukazuje Albert Höfer, autor trzynomowego dzieła o katechezie biblijnej, *Biblische Katechese*, wyróżnionego w Niemczech specjalnym odznaczeniem.

W pierwszej części, obejmującej osiem katechez, pragnie zetknąć młodych ze współczesną wiedzą egzegetyczną odnośnie do Nowego Testamentu. Materiał traktuje rzeczowo, prawie informacyjnie, pozostawiając katechecie stworzenie właściwego ujęcia wychowawczego, zależnego zawsze od konkretnego środowiska. Głównym zadaniem powyższej grupy tematycznej jest wprowadzenie młodych w zagadnienie rodzajów literackich, zamierzeń kerygmatacznych u Ewangelistów, oraz właściwego przekazu historycznego. Toteż zaczyna od ukazania rodzajów literackich w życiu codziennym, czasopiśmie, literaturze, podkreślając „prawdę” zależną od zamierzonego przez autora rodzaju literackiego. Na podstawie literatury historycznej ukazuje problem interpretacji. Dopiero po tym przygotowaniu wskazuje na istnienie interpretacji wydarzeń w księgach Pisma św. Ewangelie są już taką interpretacją życia Jezusa w świetle zmartwychwstania. Stąd punktem wyjścia dla A. Höfera nie są Ewangelie, ale głoszenie Chrystusa Pana przez Pawła, który w swej wierze był w podobnej sytuacji jak człowiek współczesny. Spotkał się z Chrystusem „wiary” i zwrócił się całkowicie do Niego. Część tę kończy zagadnienie pewnych danych historycznych odnośnie do osoby Jezusa.

Po tym przygotowaniu ukazującym młodemu, jak należy podchodzić do prawdy Ewangelii, A. Höfer podsuwa drugą grupę tematyczną, mającą na celu zetknięcie młodego z duchową osobowością Jezusa Chrystusa, wprowadzenie młodego w świat myśli i prawdy Chrystusa. Osiem nowych katechez ukazuje przede wszystkim bardzo szczegółowo świat, w którym Chrystus działał, idee rządzące, podział na grupy ideologiczne i społeczne. W każdej katechezie przeciwstawia Jezusa Chrystusa, Jego naukę, Jego postępowanie tym właśnie istniejącym kierunkom myślowym. Jezus ukazuje się jako rabbi, ale w szczególnym znaczeniu. Jest raczej prorokiem. Głoszone przez Niego Królestwo Boże jest bliższe prorokom St. Testamentu niż współczesnym oczekiwaniom Izraela. Jest buntownikiem sprzeciwiającym się przywódcom duchowym Izraela. W tych wszystkich jednak tematach, tak mocno tkwiących w historii, nie zapomina A. Höfer, że Ewangelie są przede wszystkim głosem słowa Bożego. Toteż ustawicznie odnajdujemy nawiązania do współczesnego życia Kościoła. Kościół ciągle stoi przed pokusą pieniądza, władzy, polityki, zmechanizowanej pobożności, podobnie jak pierwszy naród wybrany.

Trzy ostatnie katechezy tej części właściwie podprowadzają młodego do tematu części ostatniej: głoszenia Chrystusa w Kościele. W oparciu o po-

równanie synoptyczne omawiają proces Chrystusa, różne ewangeliczne interpretacje Jego śmierci, a wreszcie postawę Jego uczniów po tragedii krzyża.

Trzecia część ma ukazać tajemnicę ponadhistoryczną Chrystusa. Autor poświęca poszczególne katechezy tytułom Jezusa jak Syn Człowieczy, Syn Boży. Nie chodzi mu jednak jedynie o wytłumaczenie pojęć teologicznych. Pragnie wprowadzić w tajemnicę niewyczerpalną żadnym określeniem, stojącą otworem przed każdą epoką, przed każdym pokoleniem. Część tę, jak również całą książkę, kończy katecheza medytacyjna. Materiałem jej jest kontemplacja największych dzieł sztuki odnośnie do osoby Jezusa Chrystusa i modlitwa zarówno biblijna, jak i czerpana z wielkiej literatury świata.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Anton GRABNER-HAIDER, *Verkündigung als Einladung*, Mainz 1969, Matthias-Grünewald-Verlag, s. 149.

Kościół jest ludem Bożym, w którym Bóg objawia się dla dobra wszystkich ludzi. Każdy więc chrześcijanin jest jednocześnie słuchaczem i głosicielem słowa. Dziś jednak głoszenie słowa straciło żywy kontakt z życiem współczesnego człowieka prowadząc do „emigracji” ze wspólnoty kościelnej chrześcijan wiernych jeszcze i tęskniących za autentycznym głoszeniem Ewangelii. A. Grabner-Haider, profesor pedagogiki religijnej na Akademii Pedagogicznej w Grazu, oraz członek redakcji czasopisma „Diakonia” i autor wielu artykułów z dziedziny teologii praktycznej, pragnie swą nową publikacją przytoczyć się do oświecenia tego tak trudnego, a zarazem tak ważnego problemu.

Pragnąc dojść do istoty przepowiadania rozpoczyna od analizy określenia „Ewangelia”. Szuka jej odpowiedników w hellenistycznym kulcie cesarów, jak i u Deuteroizajasza. Stwierdza jednak, że mimo pewnych zbliżeń jest to określenie techniczne i oryginalne chrześcijańskiego przepowiadania. Za zasadnicze źródło przyjmuje autor ujęcie Pawłowe, odnajdując w nim nie tylko Dobrą Nowinę o zbawieniu, ale również wydarzenie zbawcze. Ewangelią jest również wiara gminy chrześcijańskiej. W dalszym toku analizy przechodzi dopiero do synoptyków. Określenie „kerygma” uważa autor za termin węższy od „Ewangelia” i mniej często używany.

Równoległe do tych dwu pojęć ustawia autor określenie „Słowo Boże”. Widzi w nim w oparciu o St. Testament „wielkie dzieła Jahwe”, w których Bóg zwraca się do człowieka. Dialog ten zniszczony przez grzech człowieka staje się na nowo możliwy w Jezusie Chrystusie, który jest Słowem Bożym przychodzącym do człowieka a jednocześnie odpowiedzią ludzkości. Dziś słowo Boże dokonuje się w dialogu międzyludzkim. Zaproszeniem jest nie samo słowo, ale przede wszystkim życie gminy chrześcijańskiej.

Najwięcej uwagi poświęca autor w tym rozdziale zagadnieniu paraklezy. Opierając się głównie na św. Pawle określa ją jako sposób głoszenia Ewangelii, skierowanie jej do człowieka konkretnego wzywające do czynu. Dostrzega w niej trzy zasadnicze elementy: głoszenie pojednania z Bogiem w Chrystusie, wezwanie do nawrócenia, obietnicę ze strony Boga. Tak właśnie ukazują się u Pawła wszystkie sformułowania chryzologiczne. Paraklezę porównuje autor z aktualnym obecnie tłumaczeniem egzystencjalnym Ewangelii, odwołującym się do świadomości słuchaczy, do których skierowana była Ewangelia w czasach apostołskich, jak i do samoświadomości współczesnego słuchacza.

Po tej bardziej teoretycznej analizie przechodzi autor do ukazania głoszenia Dobrej Nowiny jako zaproszenia. Zaproszenie uwypuklone w przypowieści o zaproszeniu na gody i w całym życiu Jezusa Chrystusa, a zwłaszcza w Jego spotkaniu z Lewim, jest zaproszeniem do Królestwa Bożego,